

956 •

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Գ Ի Ր

1908—1909

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐՈՒԱՅ

ՄԱՐԻԱՄԵԱՆ-ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ

ՕՐԻՈՐԴԱՅ ԴՊՐՈՑԻ

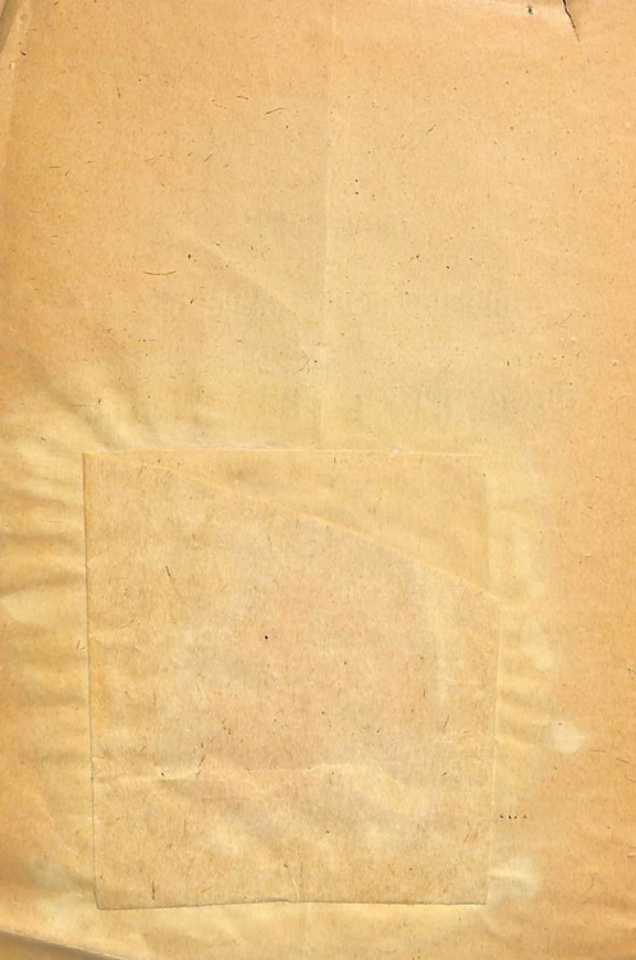
ԹԻՖԼԻՍ

Տպարան «ՀԵՐՄԷՍ» Մոսկրանեան փողոց № 13.

1911

373

3-86

373(48.925)
3-86

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

1908|9 ՌԻՍՈՒՄՆԵԿԱՆ ՏԵՐՈՒՆՅ

ՄԱՐԻԱՄԵԱՆ-ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ

ՕՐԻՈՐԴԱՑ ԴՊՐՈՑԻ

A $\frac{II}{70512}$

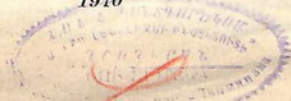

754-

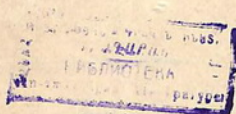
ԹԻՖԼԻՍ

Տպարան «ՀԵՐՄԷՍ» Մոսկվայի մոտ Ն. 13.

1910

УСНІ-9-440 1
1062 р.

5425

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

1908/9 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐՈՒՆՅ

Ներկայ ուսումնական տարուայ ընթացքում Հոգաբարձութիւնն հասցրեց դպրոցը նախագծած միջնակարգ դպրոցի ծաւալին, բանալով VII դասարան և միաժամանակ փակելով III բաժանմունքները: Այժմ դպրոցն ունի 11 դասարան, որոնցից 7-ը հիմնական, իսկ 4-ը զուգընթաց:

Ուսումնարանի ամբողջութիւնը լրացնելու և կեանքի հասունացած պահանջներին բաւարարութիւն ապրու համար անհրաժեշտ է, որ բացուի մօտ ապագայում նաև 8-րդ դասարանը՝ մանկավարժական բաժանմունքով, որը հնարաւորութիւն կտայ պատրաստել մեր ծխական դպրոցների համար հմուտ և ձեռնհաս վարժուհիներ:

Ի նկատի ունենալով որ ուսումնարանի եկամուտները քանակը անկարող է, գոնէ մօտ ապագայում, զգալի փոփոխութիւններ կենթարկուել և որ այդ եկամուտներով կարելի է հոգալ միմիայն 8 դասարանի ծախսերը՝ դպրոցի գոյութիւնը 8-րդ մանկավարժական բաժանմունքով սեփական միջոցներով ապահովելու համար հարկ կլինէր հետզհետէ փակել բոլոր զուգընթացները, թողնելով միմիայն 8 հիմնական դասարան:

1908/9 ուս.տ. ընթացքում Հոգաբարձութիւնն կատարել է հետևեալը.

1. Մանկավարժական ժողովի հետ միասին որոշել է մշակել դպրոցի համար ծրագիր՝ յարմարեցրած պետական միջնակարգ դպրոցների ծաւալին, որպէսզի դպրոցի շրջանաւարտները հնարաւորութիւն ունենան մտնել բարձրագոյն իգական կուրսերը կամ համապատասխան կրթա-

կան հաստատութիւնները իբրև իսկական ուսանողութիւններ։ Տեղական բարձրագոյն կուրսերում 1909 թ. շրջանաւարտներն ընդունուել են իբրև ազատ ունկնդիրներ։

Անցնենք նիւթականին։

2. Քարվանսարայի կից գտնուող խարխուլ, փայտաշէն կրպակները, որոնցից տարեկան հազիւ 120 ո. եկամուտ էր ստացուում, քանդուել է և նրանց փոխարէն կառուցել է նոր քարէ կրպակներ, տարեկան 600 ո. եկամուտով։

3. Ներկել է քարվանսարայի կտուրը. մանր վերանորոգումների է ենթարկել և քարվանսարայի ներքինը, որոնց շնորհիւ յաջողուել է բարձրացնել մի քանի կրպակների կրպակավարձը. մանր վերանորոգումներ են կատարուել և ուսումնարանի շինութեան մէջ։

4. Ընթացիկ հաշուով եղած ազատ գումարը վերածուել է քաղաքային օրլիգացիաների, որոնք այնուհետեւ ծախուել են, տալով 380 ո. աշխատանք։

Հոգաբարձութիւնս տարուայ ընթացքում ունեցել է 57 նիստ։

Դիմենք այժմ հաշիւներին. Հոգաբարձութիւնս կարևոր է գտնում այս հաշուի վերաբերմամբ տալ մի քանի պարզաբանող բացատրութիւններ.

1. Նախահաշուով աշակերտութիւնների ուսման վարձից սպասուում էր 3000 ո.—ստացուել է ընդ ամենը 2083 ո. 50 կ., այսինքն 916 ո. 50 պակաս։ Այս բացը բացատրւում է մասամբ աշակերտութիւնների չքաւորութեամբ և գլխաւորապէս ծնողների պարտաճանաչութեան բացակայութեամբ. այս վերջին չարիքի դէմ, որ ընդհանուր ընդթ ունի, պէտք է մաքաւել ծնողների կազմակերպուած աշակցութեամբ։

2. Քարվանսարայից սպասուում էր նախահաշուով— 21,540 ո.,—ստացուել է 20,926 ո. այսինքն 614 ո. պակաս։

3. Նախահաշուի ելքի մէջ չէր մտել զբաւորները վարձատրութիւնը, որը հաւասար է 780 ու.:

4. Քարվանսարայի համար վարձուել է երկրորդ զբոնապան, որի շնորհիւ աւելորդ ծախս է եղել 180 ու.:

5. 1906/7 և 1907/8 թուերի տեղեկագրի տպագրութիւնը պահանջել է 172 ու. 94 կ. ծախս, որ նոյնպէս չէր նախատեսուած նախահաշուով:

6. Նախահաշուի մէջ չէր մտել առ 1-ն սեպտ. 1908/9 թ. սլարտքը 2971 ու. 15 կ., որից անցեալ տարի վճարուած է 2871 ու. 19 կ.:

7. Կրպակների կառուցման և քարվանսարայի ու զրպրոցի շինութեան վերանորոգութեան վրայ ծախսուած է 850 ու. աւելւ: Չնախատեսուած ծախսերի և պակասորդների գումարը և նախահաշուի գեֆիցիտը ծածկելու համար ընթացիկ հաշուով ունեցած գումարից Հոգաբարձութիւնս ծախսել է 9862 ու. 50 կ. (մանրամասնութիւնները կարուի տպագրուած տեղեկագրի մէջ—Կառսայի գրութիւնը):

Անցնելով 1909/10 ուս.տ. նախահաշուին, պէտք է նկատել, որ այդ տարուայ բիւջէն 3000 ու. պակաս է անցեալ տարուայ բիւջէից, որովհետեւ ի նկատի չենք ունեցել արտաքոյ կարգի ծախսեր, բացի 914 ու., որը գործադրուել է դաշնամուրի, ֆիզիքական կարէնետի գործիքների զննման վրայ:

Հանելով այս գումարը նախահաշուի ընդհանուր ելքից, կմնայ 29,924 ու. 47 կ.: Այս գումարը, ի դիմաց զպրոցի այժմեան ծաւալի, պէտք է համարել minimum, որի մէջ դժուար է որեւէ կրճատում մտցնել, քանի որ անհնար է նախահաշուի որեւէ յօդուածը փոփոխութեան ենթարկել:

Այդ տարուայ նախահաշուով էլ գեֆիցիտ կայ, որը հաւասար է 2315 ու. 72 կ.: Այս բացը կծածկուի կրպակակալների վրայ մնացած տպագրիկներով: Իսկ առաջիկայ տարուանից առաջին դասարանի զուգընթացը փակելով, կը կրճատուին, ծախսերը 1600 ուրբով և այսպիսով հնարա-

ւորութիւն կտրուի ուսումնարանին՝ կառավարուել ստացուելիք եկամուտներով առանց գեֆիցիտի:

Լրացնելով մեր գործունէութեան ժամանակամիջոցը, պարտք ենք համարում երկու խօսքով զիմել գալրոցի Մանկավարժական կադմին և սանուհիներին.

Երեք տարուայ գործունէութիւնը անխզելի բարոյական կապերով կապում է մեզ ուսումնարանի հետ: Անկասկած, մեր գործունէութեան ընթացքում կարող էին տեղի ունենալ թերութիւններ, բայց մեզ առաջնորդող միշտ եղել է անկեղծ ցանկութիւն՝ զարկ տալ ուսումնարանի յառաջագիմութեանը՝ և հաստատ հիմունքների վրայ դնել հայ օրիորդների կրթական գործը: Ի նկատի ունենալով, որ ամեն մի գալրոցի ոգի տուողը, կենդանութիւններ շնչողը, նրա զգայուն և սիրող սիրտը կազմում է նրա Մանկավարժական մարմինը՝ որ ուսումնարանի բարենորոգման ծանր և պատասխանատու գործում մեզ աջակից է հանդիսացել այդ մարմինը,՝ Հոգաբարձութիւնս իր պարտքն է համարում շնորհակալութիւն յայտնել գալրոցի մանկավարժներին և ցանկանալ նրանց նոյն եռանդով և սիրով շարունակել սկսած գործը:

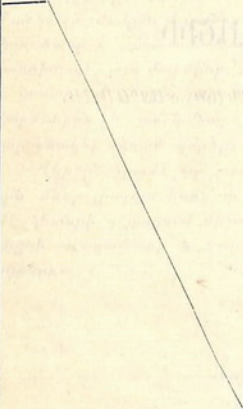
Վերջին հրաժեշտը տալով ուսումնարանի սանուհիներին՝ մենք լիայոյս ենք, որ նրանք թէ՛ ուսումնարանում և թէ՛ կեանքի գոլրոցում միշտ բարձր կպահեն բարու և գեղեցիկ զաղավարը և կարգարացնեն մեր ու ծնողների յոյսերը:

ՆԱԽԱՀԱՇԻԻ

1908/9 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐՈՒԱԹ.

ՄՈՒՏՔ

§ 1.			
Ուսման թոշակ	3000	—	
§ 2.			
Դրամադրսի օ/օ/օ	4130	13	
§ 3.			
Քարվանսարայից եկամուտ . .	21540	—	28670 13
Փոխանցումն .			28670 13

§ 1.

Դպրոցի վերաբերեալ

1	Ռոճիկ տեսչին	2000	—
2	4 վերակացուհիներին .	1600	—
3	Մանկավարժակ. խորհրդի քարտուղարին .	100	—
4	Գրադարանապետուհուն	100	—
5	Դասադին 50ր. $\times$ 328	16400	—
6	Բժշկին և օգնականին .	580	—
7	Հոգար. խորհրդի քարտուղարին	300	—
8	Հոգար. խորհրդի հաշվապահին	600	—
9	Ձեռագործի նիւթեր .	100	—
10	Գրադարան	175	—
11	Ֆիզիքական կարինետ .	300	—
12	Դեղորայք և բժշկական օգնութիւն	200	—
13	Հանդէսներ և երեկոյթն.	100	—
14	Վառելիք և լուսաւորութ.	400	—
15	Ջուր	150	—
16	Շինութեան ապահովադր.	133	32
17	» մանր վերանորոգ.	100	—
18	Կահ-կարասիքի վերանոր.	100	—
19	Ծառաներին	1116	—
20	Դռնապանին	300	—
21	Անտկնկալ ծախս	200	—

Փոխանցումն . . . 25054 32

ՄՈՒՏՔ

Փոխանցումն . . .

28670 13

Ելքի և մուտքի տարբերու-
թիւն . . . . .

5213 19

Ընդամենը . .

33883 32

	Փոխանցումն	25054	32		
22	Գատարանական ծախս .	300	—		
23	Գիւանական » .	150	—		
24	Մանր ծախս	100	—	25604	32
§ 2					
Քարվանսարայի վերաբերեալ					
1	Կառավարչին եկա- մախ $\frac{0}{0}/\frac{0}{0}$	1077	—		
2	Դռնապանին	300	—		
3	Վառելիք և լուսաւորութ. .	50	—		
4	Ջուր	130	—		
5	Շինութեան ասպանովազր. .	430	—		
6	Տուբքեր	3100	—		
7	Վերանորոգութիւն	2500	—		
8	Ազր տանող մշակին	72	—		
9	Մանր ծախս	50	—	7709	—
§ 3					
Նոյաստներ և կենսաթոշակ					
1	Թիֆլիսի կուսանայ անա- պատին	300	—		
2	Ախալքալաքի դպրոցին	150	—		
3	Արսէն ք. Բաղրասաու- նուն կենսաթոշակ	120	—	570	— 33883 32
Ընդ ամենը				33883	32

ՀԱՃՈՒԷԿՁԻՌ ԿԱԶՄԱՆԱՐԱԿ 1-Ն ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ԴՐԱՄԱՐԿՆԵՐ				
մնացորդ ս./թ.		123	67	
ՇԱՐԺԱԿԱՆ ԿԱՅՔ				
մնացորդ ս./թ.		6819	24	
ԴԱՄԱԿԱՆ ՊԻՏՈՅՔ				
մնացորդ ս./թ.		2110	26	
ԿՐՊԱԿԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀԱՇԻԻ				
մնացորդ ս./թ.		5621	19	
ՊԱՐՏԱՊԱՆՆԵՐԻ ՀԱՇԻԻ				
մնացորդ ս./թ.		1556	40	
ԱՆՇԱՐԺ ԿԱՅՔՆԵՐԻ ՀԱՇԻԻ				
մնացորդ ս./թ.				
Քարվանսարայ	400000 —			
Դպրոցի շինութիւն	50000 —			
Հին կրպակներ	3000 —			
Ազատ հող	2000 —			
4 ⁰ / ₀ պետական բենտա.		455000	—	
մնացորդ ս./թ.	90000 —			
0 ⁰ / ₀ 0 ⁰ / ₀ նոյն բենտայի.				
առ 1-ն սեպ. 1908	855 —	90855		
ԹԻՖԼԻՍԻ ԱՌԵԻՏՐԱԿ. ԲԱՆԿԻ ԸՆԹ.				
ՀԱՇԻԻ				
մնացորդ. ս./թ.		13155	65	575241 41
				575241 41

տեմբերի 1908 թուի

ՊԱՐՏԱՏԵՐԵՐ.

մաքսային ս. / թ.	2971	15
ԴՐԱՄԱԳՆՈՒԽ.:		
մաքսային ս. / թ.	272270	26

575241 41

ԴՐԱՄԱՐԿՆԻ ՁԲԶԱ

UNTSF

[illegible]

ՆԱԽՈՒԹԻՒՆ

ԵԼՔ

ԴՊՐՈՑԻ ՎԵՐԱՐ. Ծ. Հ.

ծախսուած է կանխիկ գրամով . . . 22834 69

ԱՆՅԵՆՈՂ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԻ ՀԱՇԻԻ

կանխիկ գրամով . . . 333 25

ԱՆՈՒՆԿԱԿԱՆ Ե ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ Ծ. Հ.

ծախս. կ. գր. 330 91

ՆՊԱԾՏՆԵՐԻ Ե ԿԵՆՍԱԹ. Հ.

ծախսուած է կ. գր. . . . . 500 —

ՊԱՐՏԱՏԵՐԵՐԻ ՀԱՇԻԻ

ծախս. կ. գր. 2871 19

ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԿ. Ծ. Հ.

ծախսուած է կ. գր. 166 92

ՇԱՐԺԱԿԱՆ ԿԱՅՔԻ Հ.

ծախսուած է կ. գր. 346 65

ՊԱՐՏԱՊԱՆՆԵՐԻ ՀԱՇԻԻ

ծախսուած է կանխ. գր. 410 87

ԴՊՐՈՑԻ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ Վ. Հ.

ծախսուած է կանխ. գր. 1154 80

ԴԻԻԱՆԱԿԱՆ Ծ. ՀԱՇԻԻ

ծախսուած է կանխ. գր. 1880 32

5⁰ ՕՐԼԻԿԱՅԻԱՆՆԵՐԻ ՀԱՇԻԻ.

ծախս. կ. գր. . . . . 11250 —

ՏՈՒՆԱՆՆԵՐԻ ՀԱՇԻԻ

ծախս. կ. գր. 153 58

ԴԱՍԱԿ. ՊԵՏ. ՀԱՇԻԻ

ծախս. կանխ. գրամ. . . . . 3 —

Հանդէսներ և ներկայացումներ . . . 6 44

Փոխանցումն

42242 62

ԴՐԱՄԱՐԿՂԻ ՁԲՋԱՆ

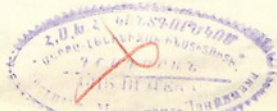
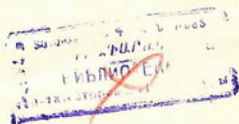
UNTSF

Փոխանցումն . .			51082 70
			51082 70

ԱՌՈՒԹԻՒՆ

ԵԼՔ

Փոխանցումն . .	42242 62	
ՆՈՐ ԿՐՊԱԿ. Հ.		
ծախսուած է կան. դր.	2213 —	
ԲԱՐՎԱՆՍԱՐԱՅԻ ՎԵՐԱԲ. Հ.		
ծախս. կ. դր.	5219 37	
ԸՆԹԱՅԻԿ ՀԱՇ. ԹԻՖ. ԱՌ. Բ.		
մտցւած է ս.թ.	1000 —	50674 99
Մնացորդ առ 1 սեպտ. 1909 թ.		407 71
		51082 70

A $\frac{11}{20512}$

ԴՊՐՈՅԻ ՎԵՐԱՔԵ

ՄՈՒՏԲ

ՈՒՍՄԱՆ ԹՈՇԱԿ

1907/8 թուի 107—

Ստացուած է

1908/9 թուի 1718--50 1825--50

Մնում է հասանելիք 365— 2190 50

Յետ դարձրած դումարներ . . . 109 23 2299 73

Ի հաշիւ դրամազւոյ
փոխադրուած է իբրեւ
անդառնալի ծախս 20985 25

23284 98

ԲԵՍԼ ՀԱՋԻԻ

ԵԼՔ

ՌՈՃԻԿՆԵՐ			
Տեսչին, դասատուներին, վերա-			
կացուհիներին և բժշկին	20991	37	
Վառելիք	310	50	
Լուսաւորութիւն	33	—	
Ռոճիկ ծառաներին	1056	—	
Գեղորայք աշակ. համար	235	78	
Աշակերտների էկսկուրսիա	30	—	
Դաշնամուրի վարձ	63	95	
Նկարչութեան առարկաներ	10	—	
Տպարանական ծախս	172	94	
Լրագիրներ և ամսագրեր	45	05	
Յայտարարութիւններ	64	35	
Հեռագիրներ	5	60	
Պարտապանների հաշուին	107	—	
Մանր ծախս	159	44	23284 98
			23284 98

ԴՊՐՈՅԻ ԶԻՆՈՒԹԵԱՆ

ԾՈՒՏՔ

Ի ՀԱՇԻԻ ԴՐԱՄԱԳԻՅԻ

փոխադրւում է իբրև անդառնալի
ծախս . . . . .

1154 81

1154 81

ՔԱՐՎԱՆՍԱՐԱՅԻ ՎԵՐԱՐԵ

ԿՐՊԱԿԱՎԱՐՁ

հասարակիք ութ.

20194 39

20192 39

ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ՀԱՋԻԻ

ԵԼՔ

Շինութեան կառուրը և յատակի ներկելը և մանր վերանորոգութիւններ	658 42		
Դռնապանին ռոճիկ	300 —		
Ջուր	64 14		
Շինութեան ապահովագր.	131 05		
Մանր ծախս	1 20	1154 81	
			1154 81

ԲԵԱԼ ՀԱՋԻԻ

Պետական, հողային և դնահատման տուրք	3102—80		
Լուսաւորութիւն	68—04		
Կառավարչին եկամտի $\frac{0}{0} \frac{0}{0}$	1009—61		
Կառուր ներկելը և այլ նորոգութիւններ	801—15		
2 դռնապանին ռոճիկ	480—		
Աղբ թափողին »	72—		
Դէրբովի մարկաններ	18—25		
Ջուր	101—48		
Արտահանութիւն	5—80		
Շինութեան ապահովագր.	413—15		
Մանր ծախս	85—30	6157 58	
ԴՐԱՄԱԳԼԽԻՆ			
զուտ արդիւնք ց1-ն սեպ. 1908 թ.		14034 81	20192 39
			20192 39

ՔԱՐՎԱՆՍԱՐԱՅԻ ԿՐԴԱԿԱ

ԳԵՐԷՏ

Պարտապանների ցուցակ			
մայիսի 1-ին սեպտեմբ. 1908 թ.	5621	19	
կրպակներէջ հասանելիք վարձագին ս.թ.	20192	39	25813 58
Մնացորդ առ 1-ին սեպտեմբ. 1909 թ.			1082 76
			26896 34

5% ՕՐԼԻԳԱՅԻԱ

1000 բուրժիանոց 12 հատ օրլիգայիա,	8550	—	
որ վնուած է 71-25 կուրսով	380	—	8930 —
Անակնկալ մուտքի հաշուին			8930 —

ԿԱԼՆԵՐԻ ՀԱՂԻԻ

ԿՐԵԴԻՏ

Մտացուած է ս./թ.	20926 02		
Գրուած է պ. Գ. Տէր-Ջանեանի հաշուին	*) 2571 84	23497 86	
համաձայն դատարանի որոշման			
Մնացորդ առ 1-ն սեպտ. 1909 թ.		3398 48	
		26896 34	

ՆԵՐԻ ՀԱՂԻԻ

Ծախուած է 9 հատ օրվիդացիա . . .	6792 50		
Մնացորդ առ 1-ն սեպտ. 1909 թ.			
3 հատ օրվիդացիա հաշուած 71—25 կ.	2137 50		
		8930	—

*) Որոշուած է 3023 ռ. 84 կ., որի մի մասը դեռ անցեալ տարի հաշուած է յիշեալ Տէր-Ջանեանի վրայ:

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՁԻԻ ԹԻՖԼԻՉԻ

ԴԵԲԷՏ

Մնացորդ առ 1-ն սեպտ. 1908 թուի	13155	65		
Մացրած է ս. թ.	1000	—		
Առ 1-ն յունուարի ս. թ. հասանելիք $\frac{0}{0}\frac{0}{0}$	42	17	14197	82
			14197	82

ՏՈԿՈՍՆԵՐԻ

ՄՈՒՏՔ

Ստացուած է ս. թ.				
4 $\frac{0}{0}$ բենտաների $\frac{0}{0}\frac{0}{0}$	2565	—		
հասնում է	855	—		
5 $\frac{0}{0}$ օբլիգացիայի $\frac{0}{0}\frac{0}{0}$	3420	—		
1000 ռ. փոխառութեան $\frac{0}{0}\frac{0}{0}$	657	67		
Ընթացիկ հ. $\frac{0}{0}\frac{0}{0}$	53	45		
առ 1-ն յունուարի 1909 թ.	42	17	4173	29
			4173	29

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ԲԱՆԳՈՒՄ

ԿՐԵԴԻՏ

Ստացուած է ս. թ.	13000	—		
Մնացորդ առ 1-ն սեպտ. ս. թ.	1197	82	14197	82
			14197	82

ՀԱՁԻ

ԵԼՔ

Ի հաշիւ գրամազւիսի փոխադրում է			4173	29
			4173	29

ՆՈՐ ԿՐՊԱԿՆԵՐԻ

ՄՈՒՏՔ

Հին կրպակների նիւթի համար կա- պալառուից			68 —
Փոխադրուած է անշարժ կայքի հաշուին			2000 91
			2068 91

ՀՈԴԱՐԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

ՄՈՒՏՔ

Տնտեսական կառավարչին հասանելիք 0/0 0/0-ը	1009 61		
Դրամադրին հաշուին			2021 69
Փոխադրուած է	1012 08		
			2021 69

ՉԱՐԺԱԿԱՆ ԿԱՅ

ԴՆՔԷՏ

Մնացորդ առ 1-ն սեպտ. 1908 թ.	6819 24		
Գնուած է ս. թ. զբքեր զրադարանի համար	58 08		
Ֆիզիքական կաբ. գործիքներ	182 72		
Սյլ իրեր	13 69		
Վերանորոգութիւն	95 80	7169 53	
		7169 53	

ՋԵՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՃԻԻ

ԵԼՔ

Ճարտարապետին և տեխնիկին	120	—	
Կապալառուին վճարուած է 1868 — 00	1923	91	
» հասանելիք 55 — 91	25	—	2068 91
Այլ ծախս			2068 91

ԴԻԻԱՆԻ ՀԱՃԻԻ

ԿՐԵԴԻՏ

Քարտուղարին և հաշուապահին ուճ.	900		
Տնտեսական կառավարչին	1009	61	
Դիւանական ծախսեր (նաե տեսչի դիւ.)	112	08	2021 69
			2021 69

ՔԻ ՀԱՃԻԻ

ԿՐԵԴԻՏ

Մնացորդ առ 1-ն սեպտ. 1909 թ.			7169 53
			7169 53

ԴԱՍԱԿԱՆ ՊԻՏՈՅՔ

ԴԵԲԷՏ

Մնացորդ առ 1-ն սեպ. 1908 թ.

Գնուած է ս. թ.

Արմ. „Среди цвѣтовъ“

2110 26

3

2113 26

2113 26

ՊԱՐՏԱՊԱՆՆԵՐԻ

ԴԵԲԷՏ

Մնացորդ առ 1-ն սեպ. 1908 թ.

Հասանելիք ս. թ.

1556 40

3358 10

4914 50

4914 50

ԱՆՂԱՐԺ ԿԱՅՔԵՐԻ

ԴԵԲԷՏ

Մնացորդ առ 1-ն սեպ. 1908 թ.

Նոր կրպակներ

455000

2000 91

457000 91

ՊԱՐՏԱՏԵՐԵՐԻ

ԴԵԲԷՏ

Վճարուած է ս. թ.

Մնացորդ առ 1-ն սեպ. ս. թ.

2956 19

565 17

3521 36

ՆԵՐԻ ՀԱՂԻԻ

ԿՐԵԴԻՏ

Մնացորդ առ 1-ն սեպ. ս. թ.

2113 26

2113 26

ՀԱՂԻԻ

ԿՐԵԴԻՏ

Ստացուած է ս. թ.

737 —

Մնացորդ առ 1-ն սեպ. 1909 թ.

4177 50

4914 50

4914 50

ՀԱՂԻԻ

ԿՐԵԴԻՏ

Մնացորդ առ 1-ն սեպ. 1909 թ.

457000 91

ՀԱՂԻԻ

ԿՐԵԴԻՏ

Մնացորդ առ 1-ն սեպ. 1908 թ.

2971 15

539 82

Նոր պարտք

10 39

3521 36

Պարտապանների հաշիւ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՒ ԱՆԱԿՆԿԱԼ ԾԱԽՍԻ ԵՒ

ԴԵԲԷՏ

4 0/0 Բենտաների պահեստի վարձ	70—		
Պողպատե արկղի վարձ Ա. Բ.	22 05		
Բանկային տուրք	29.92		
Ծառաներին և մշակներին՝ տօներին	39—		
Ճանապարհածախս	2—		
Գանձապահի հաշուի տարբերութիւնը	15-19		
Նոտարին	2-25		
Փոխադրութեան ծախս	—50		
Դպրոցի հիմնադրի հոգեհանդ.	50—		
Վեհափառի ընդունելութ.	100—	330 91	
Ի հաշիւ դրամագլխի		156 94	487 85

ՆՊԱՄՏՆԵՐԻ ԵՒ ԿԵՆՍԱԹՈՂԱԿՆԵՐԻ

ԾՈՒՏՔ

Ի հաշիւ դրամագլխի			
փոխադրուած է իբրեւ անդառնալի ծախս			500—
			500—

ԱՂԱԿԵՐՏՈՎԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԻ

ԾՈՒՏՔ

Ի հաշիւ դր			
փոխադրուած է իբրեւ անդառն. ծախս			6 44
			6 44

ՄՈՒՏՔԻ ՀԱՂԻԻ

ԿՐՆԴԻՏ

Մանր իրերից	250	
Զբաւոր աշակերտութեան ռաւան տի-		
կին Աննա Վարդանեանից	100	—
Յետ ստացուած գումարներ	535	—
5% Օրլիգացիայի կուրսի տարբեր.	380	—
		487 85
		487 85

ՀԱՂԻԻ

ԵԼՔ

Արաէն քահ. Բաղրատունուն կենսաթ.	120	—
Ուսուցիչ Հ. Տէր-Նիկողոսեանին	125	—
Ուսուցիչ պ. Ռ. Մելիք-Մուսեանին	100	—
Ախալքալաքի Հայոց դպրոցին	150	—
Վախճանուած աշակերտունու թաղման	5	—
		500 —
		500 —

ԵՒ ՀԱՆԳԵՄՆԵՐԻ ՀԱՂԻԻ

ԵԼՔ

Դրիմ և այլն

		6 44
		6 44

ԴՐԱՄԱԳԼԻՍԻ

ԴԵԲԷՏ

ԴՊՐՈՑԻ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ Հ.

Անդառնալի ծախս

20985 25

ՀՈԳԱՔԱՐՁԱԿԱՆ ԵՒ ՏԵՍՁԻ ԴԻԻԱՆԻ Հ.

Անդառնալի ծախս

1012 08

ՆՊԱՄՏՆԵՐԻ ԵՒ ԿԵՆՍԱԹ. Հ.

Անդառնալի ծախս

500 —

ԴԱՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԾԱԽՍԵՐԻ Հ.

Անդառնալի ծախս

166 92

ԱՇԱԿ. ՆԵՐԿ. ՀԱՆԴԷՍՆԵՐԻ Հ.

Անդառնալի ծախս

86 44

ԴՊՐՈՑԻ ՇԻՆՈՒԹ. ՎԵՐԱԲ. Հ.

Անդառնալի ծախս

1154 81

23825 50

ԴՐԱՄԱՊԼԻ

566809 80

590635 30

ԴԱՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԾԱԽՍԵՐԻ

ԾՈՒՏՔ

Ի հաշիւ դրամապլի

փոխադրում է իբրեւ անդառն. ծախս

166 92

166 92

ՀԱՉԻԻ

ԿՐԵԴԻՏ

ՀԱՇՈՒԿՇԻՈՒ			
առ 1-ն սեպտեմբ. 1908 թուի			572270 26
ՔԱՐՎԱՆՍԱՐԱՅԻ ՎԵՐԱԲ. ՀԱՇԻԻ			
զուտ արդիւնք ս/թ.	14034 81		
ՏՈԿՈՍՆԵՐԻ ՀԱՇԻԻ			
%/0 %/0 դրամադրսի	4173 29		
ԱՆԱԿՆԿԱԼ ՄՈՒՏԲԻ ՀԱՇԻԻ			
զուտ մուտք	156 94	18365 04	
			590635 30

ՀԱՉԻԻ

ԵԼՔ

Փաստարաններին	150 —		
Դատարանական մանր ծախս	10 50		
Նստարին	6 42	166 92	
		166 92	

ՀԱՇՈՒԿՂՈՒ

ԴԵԲԷՏ

ԴՐԱՄԱՐԿՂ.			
Ֆաբրիկա ս. թ.		407 71	
ՇԱՐԺԱԿԱՆ ԿԱՅԲ			
Ֆաբրիկա ս. թ.		7169 53	
ԴԱՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՅԲ			
Ֆաբրիկա ս. թ.		2113 26	
ԿՐԱՍԱԿԱՆԱՆՆԵՐԻ ՀԱՇԻԻ			
Ֆաբրիկա ս. թ.		3398 48	
ՊԱՐՏԱՊԱՆՆԵՐԻ ՀԱՇԻԻ			
Ֆաբրիկա ս. թ.		4177 50	
ԱՆՇԱՐԺ ԿԱՅԲԻ ՀԱՇԻԻ			
Ֆաբրիկա ս. թ.		457000 91	
4 ⁰ / ₀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲԵՆՏԱ.			
Ֆաբրիկա ս. թ.	90,000—		
0 ⁰ / ₀ 0 ⁰ / ₀ ՆՈՅՆ ԲԵՆՏԱՅԻՑ			
սա. 1-ն սեպտ. 1909 թ.	855—	90855—	
ԹԻՖԼԻՍԻ ՍՈ. ԲԱՆԿԻ ԸՆԹ.			
ՀԱՇԻԻ			
Ֆաբրիկա ս. թ.		1197 82	
5 ⁰ / ₀ ՕԲԼԻԳԱՅԻՆՆԵՐԻ ՀԱՇԻԻ			
Ֆաբրիկա ս.թ. 3 օրվա ցիա 1000 ռ.,			
հաշուած 71-25 զնուած կուրսով		2137 50	568457 71
			568457 71

ԱՌ 1-Ն ՍԵՊՏ. 1909 ԹՈՒԻ

ԿՐԵԴԻՏ

ԿՐՊԱԿԱԿԱԼՆԵՐԻ ՀԱՇԻԻ			
մաքուրդ ս. թ.	1082	76	
ՊԱՐՏԱՏԵՐԵՐԻ ՀԱՇԻԻ			
մաքուրդ ս. թ.	565	17	1647 93
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒՆ			
մաքուրդ ս. թ.			566809 78
			568457 71

ՀՈԳԱԲԱՐՁԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Հոգաբարձութեան նախագահ

Գարեգին Արեւիկոպոս Սաթունեան

ԱՆԴԱՄՆԵՐ

Մայրապետ Յեփրոսինէ Աբամելիքեան

Փոխ-նախագահ Տիկին Դ. Թադէոսեան
Մուչայեան Միքայէլ
Նազարեան Լիբարիս
Շիւեան Սիմէօն

Աստղովում էին հետևեալ առարկաները.

ԱՒԱՆԴՈՒՈՂ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐԸ		III բաժ.	I դաս.	II դաս.	III դաս.	IV դաս.	V դաս.	VI դաս.	VII դաս.
1	Կրօն	2	2	2	2	—	—	—	—
2	Եկեղեցական պատմութիւն	—	—	—	—	1	1	1	—
3	Կրօնների պատմութիւն	—	—	—	—	—	—	—	2
4	Հայոց լեզու ¹)	5	5	5	5	5	5	6	5
5	Ռուսաց լեզու ²)	5	5	5	5	5	4	5	4
6	Ֆրանսերէն	—	—	—	—	2	2	2	2
7	Հայոց պատմութիւն	—	2	2	—	2	2	2	2
8	Հայոց աշխարհագրութիւն	—	—	—	2	—	—	—	—
9	Ռուս. պատմութիւն	—	—	—	—	—	2	2	—
10	Ռ. աշխարհագրութիւն	—	—	—	—	—	2	—	—
11	Ընդհ. պատմութիւն	—	—	—	2	2	2	2	2
12	Բնագիտութիւն	3	3	3	3	2	2	2	—
13	Հայրենագիտութիւն	2	—	—	—	—	—	—	—
14	Ընդհ. աշխարհագրութիւն	—	2	2	2	2	—	—	—
15	Թուաբանութիւն	4	4	4	3	3	—	—	—
16	Ալգեբրա	—	—	—	—	2	2	2	2
17	Երկրաչափութիւն	—	—	—	—	—	2	2	2
18	Ֆիզիկա	—	—	—	—	—	2	2	2
19	Տիեզերագրութիւն	—	—	—	—	—	—	—	2
20	Քաղաքատնտեսութիւն	—	—	—	—	—	—	—	2
21	Հոգեբանութ. և մանկավարժ.	—	—	—	—	—	—	—	3
22	Գրութիւն	1	1	1	—	—	—	—	—
23	Նկարչութիւն	2	2	2	2	—	—	—	—
24	Ձեռագործ և ձեւագիտութիւն	2	2	2	2	2	2	2	—
25	Երգ և երաժշտութիւն	2	2	2	2	2	—	—	—
		28	30	30	30	30	30	30	30

2 դաս խմբական երգեցողութիւն

Ծանօթ. ¹, ², IV դաս. սկսած Հ. և Ռ. լեզուների հետ միասին առաջ է տարուել նոյն լեզուների դրականութիւնը:

Ուսուցչակա՛ն: խումբը, անցեալ ուսումնական տարուայ նման, սլարտագիր ժամերից զուրս շարաթը մի անգամ, իւրաքանչիւր դասարանում, ազատ ընթերցանութեան ժամ է ունեցել. այս տեսակ ժամերը մեծ մասով տարել են դաստիարակները. կարգացուել են դասարանին մատչելի գրքեր և ենթարկուել վերլուծութեան. զուրս է բերուել գրքի գլխաւոր միտքը. սրանով աշակերտուհիներին միջոց է տրուել հետաքրքրուել, ընթերցասիրութիւն առաջ բերել իրենց մէջ և առհասարակ քննադատաբար վերաբերուել իրենց կարգացածին: Այսպիսի ժամերին կարգացուել են նաև իրենց անցած այս կամ այն առարկան լրացնող գրքեր:

Ուսուցչական խումբը ամբողջ ուսում. տարուայ ընթացքում ունեցել է 46 Մանկավարժական ժողով: Նիստերին մասնակցել են բոլոր անդամները. բացակայութիւնները կարելի է տեսնել նախընթաց ցուցակում:

Այս նիստերից 6-ը եղել են հոգաբարձական և ուսուցչական խառն ժողովներ:

Վերոյիշեալ նիստերում կատարուած ուշագրաւ որոշումներից մէջ բերենք մի քանիսը.

1) Փորձնական դասեր տալ՝ միմեանցից օգտուելու, միմեանց հետ ծանօթանալու և դասաւանդումը զննելու հոգեբանական ու մանկավարժական հիմքերի վրայ:

2) Փորձնական դասեր տալ յատկապէս VII դասարանցիներին համար:

3) Անցած նիւթերի մասին ամսէ ամիս զեկուցանել:

4) Վերաքննել գալըոցի ուսման ծրագիրը և վերջնականապէս մշակել:

Վերջին երկու խնդիրը Մանկավարժական նիստերի զբաղման գլխաւոր նիւթն էր կազմում. գրեթէ նիստերի մեծ մասը դրանց էր նուիրվում: Բնական էր այդ, որպէսզի գալըոցը շուտով իր նորմալ ծրագիրն ունենար և միւս կողմից մէկ-մէկի աշխատանքին ծանօթանայինք:

Միւս նիստերում քննութեան են առնուել կարգապահական, կրթական-գալըոցական այլ խնդիրներ:

Աշակերտութիւնների ընտանեկան ու անհատական դրութիւնը

Դպրոցն անցեալ տարուայ նման աշխատել է աւելի ու աւելի յօտիկից ճանաչել իր աշակերտութիւնների ընտանեկան-տնտեսական կացութիւնը: Բացուել են սիրտ կտրատող թշուառ ընտանիքների պատկերներ:

Մանրամասնութիւններ մէջ բերելը կրկնողութիւն կ'իյնի, քանի որ անցեալ ուսում. տարուայ տեղեկագրում տպուած են. առանձին փոփոխութիւն չէ եղած անցեալի համեմատութեամբ:

Շրեթանների յառաջագիմութիւնն ապահովելու համար՝ դպրոցը անպատճառ պէտք է ունենար ընդհանուր առողջապահական հսկողութիւն և օգնութեան հասնէր չքաւոր հիւանդ աշակերտութիւններին:

Դարձեալ նախկին տարիների նման դպրոցի բժիշկը շաբաթը երեք անգամ հիւանդներին ընդունում էր դպրոցի փոքրիկ դեղատանը. տներում պատահած չքաւոր հիւանդ աշակերտութիւններին զնում էր այցելութեան և բժշկական օգնութիւն հասցնում. թէ՛ դպրոցում և թէ՛ տներում դարմանուող չքաւոր աշակերտութիւնները գեղն ստանում էին ձրիաբար:

Մեծամասնութեան ընտանեկան հակաառողջապահիկ և տնտեսական աննպաստ պայմաններն անկասկած վատ էին ազդում նրանց յառաջագիմութեան վրայ:

Աշակերտութեան մտաւորին նպաստող գրագարանը այս տարի ևս մասամբ հարստացել է:

Անցեալ տարի ունէր 1237 կտոր գիրք. այս տարի գնուել են՝ հայերէն 80, ռուսերէն 47. հայերէն նուիրուած են 16, ռուսերէն՝ 1 գիրք. ընդ ամենը 144. անցեալ տարուայ հետ միասին կայ ընդ ամենը 1381 կտոր գիրք:

Դպրոցն ստացել է մանկավարժական ու մանկական ամսագրեր:

Բոլոր բաժանմունքները իրաւունք ունէին շաբաթական մի անգամ դպրոցի գրագարանից գիրք վերցնել:

1908—1909 ուսում. տարում գրադարանից օգտուել են 406 աշակերտուհի. սրանք կարդացել են 2729 գիրք. միջին թուով իւրաքանչիւրը կարդացել է մօտ 7 գիրք. ամենաքիչը վերցրել են 3, իսկ ամենաշատը՝ 12 գիրք:

III բաժանմունքից սկսած մինչև III դասարանը ամենից շատ են օգտուել. IV—VII դաս. հետզհետէ պակասել է. նոյն իսկ VII-ին միջին թուով ընկնում է մի գիրք տարեկան: Բարձր դասարաններից ոմանք՝ ըստարարութիւն չստանալով դալրոցի գրադարանից, գրքեր էին վերցնում ուրիշ գրադարաններից:

Աշակերտուհիները բացակայել են տարուայ ընթացքում միջին թուով 47 դաս կամ 9 օր:

Նախկին տարիների նման փոխադրութիւնները կատարուել են տարեկան աշխատանքի հիման վրայ, որի ընդհանուր պատկերն է հետևեալը.

	Դասարան.	Աշակերտ. ընդ. թիւը	Փոխադր.	Մնացող	վերաբեր- նութիւն	կամովին հեռացած	Ամբ. տա- րին հիւանդ	Մեռած	Ծանօթ.
1	III բ. հիմ.	37	36	—	—	1	—	—	—
2	III բ. զուգ.	39	37	—	—	1	—	1	—
3	I դաս.	48	20	9	14	5	—	—	—
4	II գ. հիմ.	40	23	7	9	—	—	1	թորակտ.
5	II գ. զուգ.	42	22	4	15	1	—	—	—
6	III գ. հիմ.	40	20	4	15	1	—	—	—
7	III գ. զուգ.	40	18	4	16	2	—	—	—
8	IV դաս.	46	10	8	25	3	—	—	—
9	V դաս.	44	11	12	18	3	—	—	—
10	VI դաս.	29	10	7	12	—	—	1	թորակտ.
11	VII դաս.	20	9	4	7	—	—	—	—
		425	216	59	131	17	—	3	
	0/0-ով		44, 42 %	23, 89 %	31, 69 %	—	—	—	

Դուրս գալով կամովին հեռացողներին ու գրեթէ ամբողջ տարին հիւանդութեան պատճառով չյաճախողներին

և աւարտածներին՝ ուսումնական տարուայ վերջին դպրոցում կար 390 աշակերտուհի:

Աշակերտութեան ընդհանուր թուից թոշակատու են 187, 44⁰/₀: ձրիավարժ են 238, 56⁰/₀:

Ձրիավարժներից 98-ը ոչ միայն ազատ էին ուսման վճարից, այլև դպրոցից ձրիարար ստանում էին դասական պիտոյքներ (81 հոգի զիրք, և 17 հոգի միայն տնտրակներ):

Քաղցած ու բոբիկ երեխաներին օգնութեան հասնելու նպատակով գործադրուել են հետևեալ միջոցները.—

1) Կ. Ն. Բ. Լնկ., դպրոցի խնդիրը յարգելով, ձրիարար ճաշ էր տալիս ծայրայեղ չքաւոր 8 աշակերտուհու:

2) Էժանագին ճաշարանը՝ նոյնպէս յարգելով դպրոցի դիմումը, ճաշ էր տալիս 5 աշակերտուհու:

3) Օգնութեան կարօտ չքաւոր աշակերտուհիներին քիչ թէ շատ լայն կերպով նպաստելու դիտաւորութեամբ մի ներկայացում կազմակերպուեց սրանց օգտին. սակայն հազիւ թէ հարիւր ընդհանր զուտ արգիւնք մնաց. այս գումարով 38 չքաւոր աշակերտուհու տրուեց 12 ձեռք հագուստ և 33 գոյգ կօշիկ:

Աշակերտութեան մտաւորին օգնող ֆիզիքանոցն էլ այս տարի մի քանի գործիքներով հարստացաւ:

Որքան ներկայ պայմանները թոյլ են տուել, ուսուցչական խումբը աշխատել է ֆիզիքական ու մտաւոր կրթութեան հետ զոնգընթացաբար առաջ տանել բարոյական ու գեղարուեստական կրթութիւնը: Բարոյականի նկատմամբ և՛ կենդանի օրինակով, և՛ ընթերցանութեան միջոցով և՛ առհասարակ դասերի ընթացքում այն բնական, անխուսափելի օրէնքն է աշխատել առաջ բերել, որ իւրաքանչիւր անհատ իր արածի պատասխանատուն է և պէտք է լինի. դպրոցը դէմ է եղել բարոյական խիստ պատիժներին:

Միտքը կրթելու և գեղարուեստական բաւականութիւն պատճառելու նպատակով եղել են աշակերտական գրական-երաժշտական հանդէսներ՝ նոր տարուն, բարեկենդանին,

Զատիկին. դպրոցն սոսանձնապէս տօնեց Գօգօլի 100-ամեակը՝ ամբողջ զբաղան-երաժշտական մասը Ռուս լեզուով:

Երկու անգամ աշակերտութիւնը տարուած է սինէ-մատօզրաֆ՝ յատկապէս ընտրուած պատկերների միջոցով դադափար տալու այրեցեալ դօտու բուսական-կենդանա-կան աշխարհի, կիսավայրենի ցեղերի, ծովի, շոգենաւի, աշխարհազրական տեղերի, դանազան կենդանիների մասին և այլն: Եօթներորդ դասարանցիք մայիսի վերջերքին տես-չի, ուսուցիչ-ուսուցչուհիների առաջնորդութեամբ էկս-կուրսիա կատարեցին դէպի Հաղրատ, Սանահին վանքերը և Ալլահվերդիի հանքերը:

VII դասարանը

Սոսանձնապէս հետաքրքրութեան առարկայ էր այս ուսումնական տարում VII դասարանը. թէ դասատուները և թէ Հոգաբարձութիւնը ցանկանում էին տեսնել իրանց դասարանական պարագմունքները: Հետաքրքրութիւնն աւելի ուժեղացաւ, երբ յունվարից սկսած VII-ցիները սկսեցին յաճախել ուսուցիչ-ուսուցչուհիների տուած փորձ-նական դասերը: Իրենց դիտած ու նկատածների մասին ապա սկսում էին հարցեր տալ դասատուին և քննադատելով տրուած փորձնական դասը՝ դուրս էին բերում նրա պա-կաս ու առաւել կողմերը:

Դասատուներից փորձնական դասեր են տուել 10 ան-գամ հետեւեալ առարկաներից.

Հ. լեզու	3 դաս
Ռ. լեզու	1 »
Թուարանութիւն	2 »
Բնագիտութիւն	2 »
Աշխարհագրութիւն	1 »
Երաժշտութիւն	1 »

Այս դասերն սկսուել են յունվարի 23-ին և վերջացել ապրիլի 28-ին: Իրենք VII դասարանցիք սկսեցին փորձնական դասեր տալ Հոգաբարձութեան անդամների, դասատուներից շատերի և իրենց դասարանցիների ներկայութեամբ:

VII դասարանցիները տուին 9 փորձնական դաս հետեւեալ առարկաներից.

Հ. լեզուից	4 դաս
Ռ. լեզուից	2 »
Թուաբանութիւնից	2 »
Բնագիտութիւնից	1 »

Փորձնական դասերն սկսուեցին ապրիլի 20-ին և վերջացան մայիս 9-ին:

Թէ փորձնական դասերին և թէ առհասարակ դործնական պարապմունքներին առանձին դասեր չէին յատկացրուած, որովհետև հէնց ժամերի տեսակէտից դպրոցը հնարաւորութիւն չունէր:

Երաժշտութեան դասատու պ. Ռ. Մելիքեանը, իր պարտապիւր ժամերից դուրս, VII դասարանցիների հետ պարապել է երաժշտութեան տեսութիւնից 6 դաս:

Սյս ուսումնական տարոււմ VII դասարանը աւարտեցին հետեւեալները.

- 1) Ամիրբէգեան Սիրանոյշ . . . . . Սղնախեցի
- 2) Բաղդասարեան Նունէ . . . . . Թիֆլիսեցի
- 3) Դանիէլեան Ասողիկ . . . . . Հին Նախիջևանցի
- 4) Դեմիրճեան Սաթենիկ . . . . . Արդահանցի
- 5) Դուլեան Արեանատ . . . . . Շուշաւեցի
- 6) Թանգոյեան Մարիամ . . . . . Թիֆլիսեցի
- 7) Թուրանեան Զարուհի . . . . . Զաւալօղլեցի
- 8) Կարապետեան Աննա . . . . . Թիֆլիսեցի
- 9) Յարութիւնեան Փառանձեմ . . . . . Թիֆլիսեցի
- 10) Սահակեան Գոհարիկ . . . . . Լօռեցի
- 11) Սողոմոնեան Հայկանոյշ . . . . . Պարսկաստանցի
- 12) Փարսադանեան Հռիփսիմէ . . . . . Թիֆլիսեցի
- 13) Փիլիպպոսեան Խոսրովիդուխտ . . . . . Երևանցի
- 14) Քալանթարեան Սանդուխտ . . . . . Լօռեցի
- 15) Քուրդօղլեան Սիրանոյշ . . . . . Վրաստ. Ախալքալ.
- 16) Քօշեան Հռիփսիմէ . . . . . Ախալցխացի

Մեծամասնութիւնը հրաւիրուած է դաւառ վարժուհու պաշտօնով:

Էքստերն քննողներից օր. Երմոնիա Եղոյեան ստացաւ VI դասարանի միմիայն Հ. լեզուի վկայական, իսկ օր. Համասփիւռ Մելիք-Շահնազարեան ստացաւ VII դասարանական վկայական:

Ի դիմաց Մանկավարժական ժողովի

Տեսուչ՝ Տ. Ռաշմաճեան

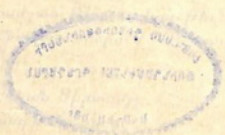
20 սեպտեմբ. 1909 թ.

Թիֆլիս

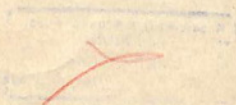
Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher.

08074 no 6 1971 6

ՍՏՈՒԳՎԱԾ Է 1971 թ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱԳՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ԵՐԵՎԱՆ
ԲԻԲԼԻՈՏԵԿԱ
ՀԱՅԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

[504.]

A $\frac{\bar{11}}{70512}$